

Informe del rector al Claustre

23 d'octubre de 2014

Benvolguts membres de la Mesa del Claustre, benvolguts claustrals de la UAB,

Ens reunim avui per complir el nostre compromís polític de dur a terme, amb regularitat i normalitat, sessions del Claustre i per executar el que estableixen els Estatuts i presentar l'informe de gestió de les activitats i l'acció de govern desplegadas el darrer any, tal com van quedar estipulades i detallades en el Pla director presentat en aquest mateix claustre ara fa aproximadament un any. Disposeu d'un text detallat de l'estat actual de les accions endegades i una descripció estadística de la situació de la Universitat en els darrers tres anys, per complementar la visió de conjunt.

Volem també, i sobretot, que aquesta part presencial de l'informe serveixi per assenyalar els camins que està seguint la nostra universitat i permeti albirar les accions que s'emprendran per incrementar el nostre capital científic, per millorar la qualitat dels processos operatius de gestió, per seguir potenciant i consolidant la nostra oferta docent en un entorn legislatiu canviant, i per seguir garantint la solvència econòmica i l'estabilitat financera de la nostra institució, seriosament amenaçades per les profundes retallades pressupostàries iniciades ara ja fa més de quatre anys.

Alguns agents externs voldrien que el pas del temps servís de poció anestesiant, que ens conforméssim amb un nou *statu quo* en què esdevinguéssim delegacions gestores dels poders públics externs, que acceptéssim, de manera determinista i acotant el cap, les conseqüències de les decisions d'aquests agents externs. En aquesta sala, el dia en què vaig prendre possessió del càrrec, vaig explicar que els partidaris del «*ordeno y mando*» desconeixien profundament el caràcter crític i

l'esperit autònom que caracteritza la nostra institució i tots nosaltres, una manera de ser que sens dubte ha esdevingut valor fundacional de la nostra institució, més enllà del reconeixement nominal i jurídic de la nostra autonomia, aspecte que no és redundant d'assenyalar que és també extremament important. L'autonomia de les universitats no és una autonomia *concedida*; ben al contrari, és una autonomia *reconeguda* i, per tant, antecedeix fins i tot al marc normatiu vigent. No ho podem oblidar, perquè això ens reforça davant els qui pretenen, dia sí, dia també, empetitir-nos, tant per la via directa de la retallada dels recursos de què disposem, com intentant de retallar la nostra capacitat decisòria i, per tant, de retallar la nostra creativitat, mitjançant decrets, ordres, lleis i, ja en el sùmmum de l'atreviment, també a vegades amb instruccions rebudes per correu electrònic, com bé saben els investigadors principals dels projectes de recerca del Ministeri.

La situació econòmica de la Universitat està en fase d'estabilitat, però és una estabilitat que hem de caracteritzar, amb total sinceritat davant la comunitat, com a fràgil, molt fràgil. Hem estat tots junts capaços d'assolir per dos anys consecutius, 2012 i 2013, equilibri en la liquidació pressupostària, fins i tot incloent en els pressupostos partides previstes en el Pla d'estabilitat pressupostària per iniciar el procés d'eixugar el dèficit de 19,1 milions d'euros de la Universitat de l'any 2011. El dèficit acumulat de la Universitat fins al 2011, amb aquest any inclòs, va arribar a ser de 65 milions d'euros. Aquesta xifra és un llast pesadíssim per al funcionament de la nostra institució: es van gastar 65 milions que no van tenir les corresponents partides d'ingrés. Us preguntareu com és possible una situació com aquesta i la resposta és simple: va ser conseqüència d'una bombolla molt similar a la patida per la ceguesa dels governs, que, amb ingenuïtat i alegria i sense cap justificació, creien que podien anticipar el finançament de despeses del present amb uns ingressos futurs que innocentment creien que serien sempre creixents.

La situació global de crisi ha confirmat la manca de fonament d'aquests supòsits, basats en un optimisme irreal i injustificat, en vista del que ha demostrat a bastament la història econòmica amb dades empíriques irrefutables: l'existència i la persistència dels cicles econòmics. No és que no hagin arribat els ingressos futurs addicionals; la realitat ha estat molt pitjor: els ingressos públics disponibles han disminuït en conjunt per la terrible recessió econòmica que ha patit i encara està patint la nostra societat.

La nostra universitat, cal recordar-ho, no està aïllada de la situació financera i pressupostària de l'entorn, del qual, com a universitat pública, depèn molt directament. Som i volem continuar sent part del sector públic, volem que la nostra vocació de ser un servei públic doni resposta a les necessitats formatives de la societat catalana, però malauradament això implica que també acabem formant part dels alts i baixos pressupostaris que inevitablement caracteritzen els ingressos públics.

Com a part constituent del sector públic, hem patit la punxada de la bombolla pressupostària, però a la vegada, a més d'aquest problema, hem patit l'escàs interès que les universitats desperten en els governants. Algunes xifres molt rellevants que posen de manifest què fan els nostres governants en relació amb les universitats: caiguda de la subvenció nominativa en un 27 % des del 2010 (de 184 M€ liquidats el 2010 a 134,5 M€ el 2013); caiguda del PROFOR, els fons per a polítiques de recerca, en un 51 % (de 3,8 a 1,8 M€); caiguda dels fons del Pla d'inversions universitàries en un 86,7 % (de 19,3 a 2,4 M€).

Davant d'aquestes circumstàncies hem treballat sense descans per anar reduint, tant com fos possible, la situació de fragilitat financera que ens continua tenallant. Hem lluitat per rescabalar la Universitat dels deutes que hi té la Generalitat. Així, del total del deute de la Generalitat amb la Universitat Autònoma, que arribava a 51 milions d'euros al final de 2013, en l'exercici de 2014 en vigor hem recuperat 27 milions d'euros, de manera que el deute pendent s'ha reduït a 24 milions. Aquesta reducció tindrà efectes positius en el futur per la caiguda que esperem en les despeses de finançament dels crèdits amb les entitats financeres i amb els ens públics que aquesta universitat necessita per poder gestionar de manera fluida la tresoreria i garantir, sense sobresalts, allò que ha estat imprescindible de prioritzar com un element de despesa essencial, que és el pagament puntual i a temps de les nòmines i les retribucions de tot el personal de la institució, professorat i professionals d'administració i serveis.

En el finançament d'infraestructures, hem aconseguit un finançament específic addicional, per sobre dels recursos del pla d'inversions, per resoldre les greus

dificultats estructurals i les mancances en instal·lacions de dues unitats docents, la de Sant Pau i la del Parc Taulí. El total de recursos ja compromesos arriba als 2,5 milions d'euros, que no afectaran ni minoraran les partides ordinàries del PIU. De fet, aquests ingressos específics equivalen a una anualitat del volum de l'actual PIU ordinari. Aquesta inversió específica millorarà substancialment les instal·lacions de les unitats docents hospitalàries i beneficiarà directament els estudiants de Medicina en aquestes dues unitats docents i indirectament el professorat, que hi podrà desenvolupar la tasca docent en condicions de qualitat i de seguretat més bones.

La reducció sobtada dels pressupostos per a infraestructures noves que el PIU permetia iniciar —recordem, de nou, que ha estat del 86,7 %— ha resultat letal per a projectes de renovació plenament justificats que han hagut de posar-se en llista d'espera *sine die*. Aquesta aturada passa factura als centres i les titulacions, els departaments, els instituts i els laboratoris i, en general, a l'activitat que requereix infraestructures amb els estàndards adequats per mantenir nivells de qualitat i promoure les innovacions necessàries.

Deixeu-me posar només uns quants exemples d'actuacions indispensables, sense ànim d'exhaustivitat:

- Actuacions en la infraestructura d'aules de la Facultat de Ciències de l'Educació mentre no es pot desenvolupar un nou projecte que hi doni una solució definitiva.
- Adequació de sales de simulació mèdica per a les titulacions de l'àmbit de la salut. En concret, la titulació de Medicina està perdent avantatges comparatius en el context docent de l'entorn mèdic proper.
- Inversions per passar de tecnologia analògica a digital als platós de la Facultat de Ciències de la Comunicació per a les pràctiques de les seves titulacions.
- Inversions de renovació en els laboratoris docents de l'àmbit experimental, o inversions d'actualització en recursos bibliogràfics en l'àmbit de les humanitats.
- Inversions per mantenir i millorar les capacitats dels Serveis Científicotècnics.

Aquestes només són algunes de les actuacions que resulten indispensables per al funcionament de la Universitat, però n'hi ha moltes més.

I no és que aquesta universitat no hagi sabut, al llarg dels anys i dels diferents mandats dels equips de govern, què és el que s'havia de prioritzar i com s'havia d'organitzar en el temps per anar completant els plans de millora en inversions. Evidentment que sí. El problema ha estat que la desaparició, a la pràctica, del PIU ha impedit el desplegament ordenat d'aquests plans, i això ara ens genera desavantatges comparatius amb altres parts del sistema universitari català. La previsió d'actuacions en inversions reals noves, que necessiten una planificació a cinc anys de vista com a mínim, es va distorsionar profundament en el moment que es van iniciar les retallades, fet que va alterar l'ordre i el contingut de les actuacions, que per l'escàs volum disponible s'han hagut de centrar actualment en el manteniment.

Volem prosseguir aquestes actuacions necessàries en inversions noves, però per poder-ho fer necessitem disposar d'un finançament que fins ara el finançador del sistema d'universitats públiques, la Generalitat, ens ha reduït contínuament.

En aquesta línia de cercar alternatives per obtenir recursos, hem insistit des de fa temps que la Fundació UAB ha de dur a terme projectes institucionals que responguin a criteris de qualitat acadèmica i vagin més enllà de satisfer, evidentment com a condició necessària, els de viabilitat econòmica. L'èxit d'aquests projectes serà el que ens permetrà generar recursos nous que es podran injectar i invertir en la part pública de la institució que és la UAB.

Amb referència a les actuacions que s'estan desenvolupant per millorar la sostenibilitat econòmica de la Universitat, voldria aturar-me en dos casos concrets, la FUAB i la FEPSI, que mostren la nostra voluntat racionalitzadora de cara a generar una capacitat de recursos més gran a mitjà termini.

Un cop analitzada i avaluada la situació financera i organitzativa de la FUAB, des de fa aproximadament un any i mig hem iniciat tot un seguit d'accions per redreçar la FUAB amb dos objectius determinants: d'una banda, alinear la FUAB amb els objectius que fixi la institució pública, la UAB, i d'altra banda consolidar la FUAB com a instrument al servei de la Universitat, tal com es va definir en el moment que es va crear.

Una de les accions iniciades ha estat la de reagrupar fundacions per reduir estructura i, sobretot, per aconseguir una eficàcia operativa més gran de tots els recursos de què es disposa. Vam començar per fusionar totes les fundacions en l'àmbit sanitari en un únic ens, que porta el nom de *Fundació Salut i Envel·liment*, i ara hem continuat amb el procés de fusió d'altres fundacions per incorporar-les directament a la FUAB.

Hem reorganitzat les diferents gestions acadèmiques que aïlladament donaven servei a les escoles presents a l'edifici Blanc, en una única gestió acadèmica integrada que ara donarà servei integrat de suport a totes les titulacions. Aquesta iniciativa de millora de la gestió operativa dels serveis també s'aplicarà a Casa Convalescència un cop finalitzin les obres de rehabilitació de l'edifici de la Unitat Docent de Sant Pau que actualment hi ha en marxa.

Estem igualment en fase de definir el model de partenariat entre l'Hotel i l'Escola de Turisme per generar un projecte conjunt que elimini el contrasentit que aquestes dues peces de la Fundació s'hagin donat l'esquena fins ara, i possibiliti el fet de convertir l'agregat Hotel-Escola en un referent docent que esdevingui atractiu no només per als estudiants locals sinó també per als d'altres comunitats i països. Aquesta reformulació en marxa ha suposat implementar canvis en la direcció de l'Escola i canvis substancials en la programació de les pràctiques.

En aquesta tasca de reorganització i agrupació de fundacions, vull informar-vos que la Fundació per als Estudis de Prevenció i Seguretat Integral (FEPSI) va entrar també en aquest procés de simplificació operativa. Les accions desenvolupades a la FEPSI de consultoria, recerca i formació en prevenció i seguretat integral (des de l'EPSI) s'havien d'introduir de manera ordenada dins de la FUAB, eliminant duplicitats, simplificant organigrames i reduint en conjunt una complexitat organitzativa sens dubte excessiva. En aquest procés d'anàlisi es va encarregar una auditoria externa que va concloure que: 1) s'havien creat empreses amb una participació de persones de la FEPSI superior al que la llei preveu; 2) aquestes empreses desenvolupaven activitats a la seu de la FEPSI sense cap autorització prèvia, i 3) generaven despeses en principi no imputables als projectes en marxa; i tot plegat, fent ús dels recursos humans, materials i d'instal·lacions de la FEPSI.

Amb els resultats de l'auditoria, el Patronat de la FUAB va acordar, el 29 de juliol de 2014, fer cessar de manera immediata el director, tant com a director de la FEPSI pròpiament dita com del grup de recerca GRISC. Per aprofundir més en el detall de les activitats i les circumstàncies, hem encarregat una auditoria especialitzada, coneguda com a *forense*, per determinar, si s'escau, l'abast de les responsabilitats que se'n puguin derivar.

En un nivell totalment diferent pel que fa a responsabilitats, us volem informar també que s'està fent una auditoria sobre la viabilitat econòmica de tots els productes formatius que, en l'àmbit de la salut, es desenvolupen a l'Escola Doctor Robert.

La FUAB ha de ser un instrument al servei de la Universitat, eficient en la seva estructura i alineat amb els objectius estratègics de la Universitat, i ha de ser sobretot una capacitadora eficaç en la captació de recursos que es puguin reinvertir en la Universitat, en la part pública de la nostra institució per al benefici del conjunt de la comunitat, en la mesura que permeti aplicar els recursos en projectes propis de millores per a la recerca i la docència de la Universitat.

També en aquesta aposta estratègica de buscar oportunitats i, sobretot, trobar i explotar fórmules que permetin millorar la salut econòmica de la Universitat, volem informar-vos que estem mantenint converses amb la DGU a fi de reduir les aportacions al Pla d'estabilitat pressupostària basada en l'amortització de les despeses en el volum d'interessos a què hem de fer front davant de les entitats financeres i que no són atribuïbles a causes pròpies de la gestió de la Universitat, sinó que són imputables al deute pendent que té la Generalitat amb la Universitat. Hi ha una predisposició favorable de la DGU a la nostra proposta i ara necessitem tancar un acord que la possibiliti, i confiem que ho aconseguirem ben aviat. Amb aquesta mesura no tindríem un rèdit immediat en l'exercici en curs, perquè s'hauria de plasmar en les versions anuals futures del PEP, però sí que espondríem els pressupostos dels períodes pressupostaris següents perquè reduiríem el volum global de dèficit per amortitzar i minoraríem al mateix temps els terminis d'execució del PEP. És un estalvi important que representarà un benefici de futur considerable per a la nostra universitat. Una dada de referència és que el 2013 l'afectació pressupostària

per interessos financers o de demora es va liquidar en la xifra gens menyspreable d'1,8 milions d'euros.

Una llosa sobre la Universitat que ens imposen les instàncies polítiques externes ha estat, per la via legislativa, d'una banda, el manteniment el 2014 pel Ministeri de la taxa de reposició del personal docent i investigador en un 10 %, una taxa de reposició que *de facto* entre el PAS és del 0 % per la prohibició de fer nous concursos, i per la via econòmica, d'altra banda, i com a complement de la via legislativa, la congelació un any més, per la Generalitat, del capítol I. Una congelació en la qual ja no comptem elements dràstics de reducció, com han estat l'eliminació d'una de les pagues extres durant tres anys (2012, 2013 i 2014) i la prohibició de consignar partides destinades a ajuts de menjador, fons d'acció social o aportacions a plans de pensions, entre d'altres. Una congelació que impedeix la creació i la renovació de places que són necessàries per a la Universitat. Una congelació sobre la qual cada any s'acumula el creixement vegetatiu de despeses de capítol I (quinquennis docents, triennis de PDI i PAS), que per l'estructura demogràfica de les nostres plantilles no ens és gens favorable. Sense fer res, mantenint-ho tot igual, simplement amb el pas del temps, s'acumula anualment un increment de capítol I superior al milió d'euros, una xifra que, com bé sabeu, no entra en la subvenció nominativa que rebem, però representa un creixement regular de despesa al qual la institució ha de fer front.

Malgrat aquestes lloses i asfíxies, i gràcies fonamentalment al fet que vam aconseguir tancar l'exercici de 2013 amb equilibri pressupostari, hem pogut complir sense entrebancs el compromís de permanència de tots els lectors acreditats, o bé per l'AQU com a agregats o bé per l'ANECA com a titulars. Els nostres lectors, dins del model de carrera acadèmica de la UAB, representen el compromís de la Universitat amb el seu futur i, fins que no es puguin fer els concursos que pertoquen, els garantim la permanència en places provisionals i els garantim màxima dedicació institucional per reconduir la situació a la normalitat contractual que tots desitgem. En aquest sentit, la UAB va liderar la iniciativa de fer una petició justa a la DGU perquè es reconegui al professorat en plaça d'agregat provisional els trams avaluats favorablement durant el període del lectorat. Estic en condicions de poder-vos avançar que estem a punt de tancar un acord amb la DGU. La DGU ha acceptat la nostra petició, que ara s'ha de traslladar als òrgans de decisió perquè la ratifiquin, en

concret a la Junta del Consell Interuniversitari de Catalunya, en la qual la posició unànime de les universitats serà favorable, sens dubte. Estem també insistint, de nou des de la UAB, perquè s'obrin les avaluacions de mèrits per al professorat provisional. En aquesta demanda davant la DGU comptem també amb el suport unànime de totes les universitats públiques catalanes.

Hem lluitat i hem aconseguit un compromís de creació de noves places de lectors, un mínim de 10 a l'any durant tres anys, per contribuir a resoldre necessitats de plantilla urgents, causades per la concentració excepcional de jubilacions en determinats àmbits, o per dèficits docents greus que podien posar en risc l'oferta de programació docent compromesa a través del Consell Interuniversitari de Catalunya, i expressada al conjunt dels estudiants en la preinscripció. Aquestes places de lectors també serviran per reduir el tap acumulat en el procés de renovació generacional, tan necessària per mantenir la vitalitat científica de la institució i tan justificada per correspondre a les expectatives de persones que han esmerçat grans esforços a produir currículums d'alta qualitat acadèmica. Podem assegurar que són noves places amb compromís de continuïtat, per tant dins del model de carrera acadèmica de la Universitat. Després de quatre anys sense cap concurs de lector, hem obert una escletxa que intentarem ampliar tant com es pugui.

Les taxes de reposició marcades pel govern de Madrid han estat un factor letal per a la imprescindible renovació generacional. Com hem dit i repetit nombroses vegades, recollint el sentiment i l'enuig justificat de la comunitat universitària, l'única taxa de reposició acceptable és la inexistent. No volem taxes de reposició, ni per al PDI ni per al PAS. Volem poder treballar amb autonomia i llibertat dins dels marges que la disponibilitat econòmica ens permeti, i sense entrebancs legislatius difícilment explicables, freqüentment absurds i paradoxalment ineficaços pel que fa al control pressupostari.

Més enllà del fet de patir directament els efectes d'una taxa de reposició del 0 %, la situació del PAS de la nostra universitat és complexa, perquè també està subjecta a la regulació laboral, que té la seva pròpia dinàmica, en paral·lel a l'administrativa. Pel que fa al Conveni del PAS laboral, volem informar-vos que el proppassat 10 d'octubre es van aprovar les modificacions del 6è Conveni del PAS laboral, en resposta als

requeriments de l'autoritat laboral. Durant el darrer any, les universitats han mantingut reunions i negociacions, d'una banda, amb les seccions sindicals universitàries i, de l'altra, amb la Direcció General de Relacions Laborals de la Generalitat, per buscar alternatives i solucions als requeriments de l'autoritat laboral respecte al 6è Conveni col·lectiu. Finalment, el dia 10 d'octubre la mesa de negociació va aprovar d'incorporar al Conveni els canvis menors i traslladar les afectacions contingudes en l'annex del conveni inicialment signat com a «disposicions transitòries». Aquesta proposta va ser aprovada per les universitats i les seccions sindicals de CCOO i UGT, i va tenir el vot en contra del CAU. En aquesta mateixa reunió, també es va acordar el mecanisme per liquidar els drets meritats corresponents a la paga extraordinària del 2013 que queden pendents de liquidar com a conseqüència d'haver passat de 15 a 14 pagues.

Un altre aspecte que cal remarcar, relacionat amb el procés de reorganització de les estructures de suport tècnic i administratiu, és que la Gerència va presentar a la comissió mixta amb PAS laboral i funcionari la proposta organitzativa que caldria aplicar al campus de Sabadell per atendre les funcions pròpies d'afers acadèmics i de punt d'informació. També es va informar de la proposta els treballadors d'aquest centre docent. Els representants dels treballadors la van recollir i divendres passat el Comitè d'Empresa hi va donar resposta. En aquests moments s'està analitzant la viabilitat de la proposta del Comitè d'Empresa i s'està en espera del pronunciament de la Junta de PAS Funcionari.

Pel que fa a les negociacions sobre el personal temporal de suport a la recerca finançat per capítol VI, en la darrera reunió de la comissió de treball creada a aquest efecte, entre els representants dels treballadors i la Gerència, que va tenir lloc aquest 9 d'octubre, es va acordar iniciar el procés de canvi de contracte, de temporal a indefinit, a aquells treballadors que compleixin els requisits adequats (falta de substantivitat i autonomia en l'objecte del contracte, concatenació i/o superació del període contractat). Calculem que aquest canvi es pot aplicar a 115 contractes vinculats a departaments. A aquest efecte, l'Àrea de Personal Acadèmic es posarà en contacte amb els responsables dels projectes als quals estan vinculats aquests contractes per informar-los del canvi que cal aplicar i dels efectes que comporta. També es posarà en contacte amb les persones afectades, que són les que en darrer

terme han d'acceptar aquest canvi contractual. Així mateix, en aquesta mateixa reunió es van començar a identificar els criteris bàsics que calia tenir en compte per definir el caràcter estructural d'alguns d'aquests llocs de treball i la metodologia que s'havia de seguir per aplicar-los en cada cas.

Totes aquestes iniciatives, en un context de congelació del capítol I del pressupost, no es poden desplegar amb la plenitud i la rapidesa que voldríem. No obstant això, ratifiquem el compromís de l'Equip de Govern, després de tants anys de reducció de places i de congelació de concursos i oposicions, per buscar una solució respecte al personal d'administració i serveis, laboral o funcionari, temporal o interí, que desenvolupa tasques necessàries per al bon funcionament de la Universitat. Per aquest motiu, la Gerència té instruccions de concentrar esforços per assolir acords amb la Junta de Funcionaris i el Comitè d'Empresa per valorar la situació de tot el col·lectiu i consensuar una estratègia per al futur del personal laboral temporal (sigui de capítol VI o de llistes de substitucions) i del personal interí.

La nostra és una universitat de recerca, pels objectius que la defineixen i pel reconeixement extern que rep. No obstant això, el model de finançament bàsic de les universitats públiques es construeix essencialment per indicadors de docència (per exemple, a partir dels crèdits matriculats en primera instància), que tenen un pes del 65 % en la subvenció bàsica, i per l'espai en metres quadrats, que té un pes del 20 %. Les activitats lligades al doctorat suposen un 10 % mentre que la recerca només representa un 5 % de la subvenció bàsica. Aquest desequilibri és immens comparat, per exemple, amb les imputacions que fa l'Institut Nacional de Estadística per assignar i distribuir el cost de les activitats entre docència i recerca, que són del 60 i del 40 %, respectivament, d'acord amb les directrius estadístiques internacionals. El model català de finançament universitari només preveu un 5 % de pes de la recerca en la subvenció bàsica, una xifra sens dubte insuficient davant les necessitats de recerca de les universitats i els seus grups, departaments i instituts, però que a la UAB s'aconsegueix fer arribar fins a gairebé el 20 % del pressupost total. En essència, el finançament genèric per a recerca de les universitats catalanes és, a la pràctica, mínim, a diferència del que sabem positivament que passa a escala europea.

El rector de la Universitat de Lleida i president de torn de l'ACUP va expressar, ben gràficament, aquesta mancança quan, en l'acte oficial d'inauguració de curs del sistema universitari català, va afirmar que se'ns demanen les prestacions d'un Ferrari amb pressupostos de Seat 600, frase que els màxims representants de la Conselleria presents a l'acte van acollir amb un malestar evident, però que és una afirmació inequívoca pel que fa al fons, tant si agrada com si desagrada als qui tenen la responsabilitat política d'administrar el sistema universitari català.

Mantenir la nostra universitat com a universitat de recerca és fonamental si no volem que es compleixi el desig, verbalitzat en algun moment per responsables polítics, de dividir el sistema en universitats dedicades a la docència (equivalents als *colleges* americans, de segon nivell) i una petita elit d'universitats, la dels escollits, que es dedicaria fonamentalment a la recerca.

Podem exigir, ho fem i ho seguirem fent, que el finançament basal de les universitats inclogui també les activitats de recerca en nivells homologables als de les universitats europees. No obstant això, i mentre no canviïn els vents pressupostaris, de nou haurem de cercar, trobar i aprofitar les oportunitats que ens permetin seguir sent capdavanters en recerca i seguir liderant de manera destacada la recerca del nostre país, tal com es constata una vegada i una altra en tots els rànquings internacionals. Els acadèmics som científics i, per tant, no creiem en les casualitats com a forces motrius de la dinàmica de les universitats. Estem ben valorats no per l'acció de la casualitat, sinó per l'acció sistemàtica dels nostres investigadors, que han demostrat amb fets que estan i volen seguir estant permanentment a la frontera del coneixement. Aquest és i ha de continuar sent el nostre capital de futur, la nostra garantia per seguir sent la punta de llançament dins del sistema català de recerca.

Hem de reforçar, per tant, el capital humà de recerca en la nostra universitat. S'ha reorientat el programa postdoctoral de mobilitat interna entre les universitats de l'A4U, com a programa de retenció de talent de la UAB (Convocatòria d'ajuts de la UAB - Banco Santander per a la retenció de talent investigador a la Universitat Autònoma de Barcelona). Ja s'ha resolt la primera convocatòria d'aquest programa, amb quatre contractes d'investigador distingit, un tipus de contracte recollit en la Llei de la ciència, per a un període de tres anys.

I de manera estratègica, i pensant a mitjà termini, la UAB s'ha presentat a la convocatòria del programa COFUND de la Unió Europea (accions Marie Skłodowska-Curie del nou programa marc Horitzó 2020). El programa COFUND cofinança el contracte d'investigadors en formació (predoctorals) i investigadors destacats (postdoctorals). És un programa adreçat a la millora de la carrera professional dels investigadors europeus en tres coordenades (internacional, intersectorial i interdisciplinària) i al foment de la mobilitat transnacional. És un programa d'una exigència elevada pel que fa als requisits que han de satisfer les institucions sol·licitants, entre els quals cal destacar: 1) les condicions del procés de selecció basades en la transparència i els mèrits, 2) la necessitat de publicitat internacional de la convocatòria per garantir la participació efectiva dels millors investigadors, 3) la qualitat i el caràcter interdisciplinari i intersectorial de la institució sol·licitant. Per presentar-nos en aquesta convocatòria hem fet valdre els nostres punts forts com a campus universitari. Hem presentant una proposta conjunta com a Esfera UAB, vehiculada a partir del segell de CEI. Tenim també un codi propi de bones pràctiques en recerca i hem completat el procés EURAXESS de bones pràctiques en la contractació, elements distintius pels quals la UE aposta en aquest moment. De fet, paga la pena dir-ho, només dues universitats espanyoles han completat el procés per obtenir aquest segell de reconeixement a escala europea, la UAB i la URV.

El programa COFUND és una convocatòria internacional molt competitiva i no tenim la garantia que ens hi acabin acceptant, però tenim força confiança perquè els nostres punts forts com a universitat i com a campus global segueixen molt la línia del programa. Si ens accepten la sol·licitud, els beneficis per a la Universitat seran, a part del reconeixement quant a reputació internacional, la possibilitat de doblar el nombre de contractes postdoctorals que s'han estat fent amb els recursos del conveni que tenim amb el Banco Santander. Amb la mateixa inversió, doblaríem el nombre de contractes i tindríem accés a un potent pool de talent d'abast europeu. Addicionalment, el cost dels contractes predoctorals, de tipus PIF, es reduiria sensiblement gràcies al cofinançament europeu.

Malgrat la nostra vocació de servei públic a la societat catalana, el marc d'actuació de les universitats és necessàriament global pel que fa a la recerca. Cap universitat que

vulgui ser capdavantera en recerca es pot centrar exclusivament en el seu àmbit territorial. El coneixement no té fronteres geogràfiques i la presència de l'Autònoma en el terreny de joc internacional és i ha de seguir sent intensa, perquè ens permet obrir portes al nostre professorat i especialment als nostres estudiants a través dels acords recíprocs d'intercanvi que promocionem, dins la UE i fora de la UE, per exemple en el marc del continent americà. Per als nostres estudiants, és un valor formatiu singular poder fer una estada amb plena validesa acadèmica en universitats internacionals de renom. És el cas, per exemple, de l'acord vigent amb la Universitat de Califòrnia i dels nous acords que s'han establert amb universitats australianes pioneres. La nostra presència en xarxes internacionals ens permet precisament potenciar aquests acords i promoure la marca UAB a escala internacional. La UAB forma part de l'EUA (European University Association) i l'ECIU (European Consortium of Innovative Universities), i recentment hem entrat a formar part de la xarxa World 100, integrada per universitats que assoleixen un lloc elevat en els rànquings internacionals. Igualment, estem en fase de promoure, per iniciativa de l'A4U, una xarxa d'universitats europees de menys de 50 anys i que tinguin presència rellevant en el rànquing QS; dins d'aquest grup la UAB ocuparia la posició 10 del rànquing internacional.

La nostra presència internacional s'ha construït al llarg dels anys per una reputació clara i objectivament contrastada d'universitat de recerca, com es constata en els rànquings, per les relacions dels nostres investigadors amb els d'altres universitats pel que fa a projectes i a obra científica conjunta (43 %), per la mobilitat dels nostres investigadors i estudiants, i per la capacitat d'atraure talent internacional en els nostres programes de màster (30 %) i doctorat (36 %). La UAB també ha estat la primera universitat espanyola pel que fa al nombre d'estudiants xinesos de doctorat becats pel China Scholarship Council, entre d'altres. Tot plegat són senyals que la comunitat universitària ha fet allò que se li ha demanat socialment, i més. I el prestigi de la marca UAB n'és el resultat evident.

En el marc internacional, i específicament en el de la UE, el paper de la UAB com a motor territorial de generació de coneixement ens obre oportunitats cooperatives que hem de saber aprofitar i explotar. La nova estratègia europea d'especialització regional intel·ligent, el que s'anomena genèricament RIS3 i, a Catalunya, RIS3CAT,

modifica en profunditat els denominats, fins ara, programes FEDER i trenca els plantejaments basats en infraestructures (el *hard*) *per se*, per lligar-ho decisivament a les capacitats dels territoris per emmarcar-se en la generació d'idees (el *soft*) que permetin la creació de valor basat en el coneixement i serveixin com a motor de transformació del teixit productiu i com a eina que impulsi l'equilibri territorial. En aquesta estratègia, la nostra universitat adquireix un paper central com a instrument creador i proveïdor de coneixement i ens obre de bat a bat les portes a iniciatives col·laboratives amb el territori i l'entorn que han de conduir a generar projectes de valor i benefici mutu, per a nosaltres, la Universitat, i per a l'entorn, el territori. Aquesta estratègia d'especialització regional intel·ligent està pilotada pel Govern de la Generalitat i pot ser una font de recursos en què, pel seu disseny actual, la Universitat Autònoma està ben posicionada. Com a universitat estem sent i seguirem sent proactius a mobilitzar les nostres capacitats directament i fent ús de les del PRUAB, i prosseguirem treballant cooperativament també amb l'Esfera UAB per explotar en benefici de la Universitat aquesta singular oportunitat europea, un benefici que resulta de l'aposta dins de l'objectiu temàtic 1 del programa, que està específicament dissenyat per a l'enfortiment de les infraestructures científiques i tècniques dirigides a l'R+D+I, a la recerca, el desenvolupament i la innovació.

La força institucional de la nostra universitat descansa en el fet d'haver assumit com a valor propi, des dels moments fundacionals, l'autonomia universitària, entesa dualment com a capacitat d'autoorganització al servei sempre de la societat i com a necessitat de rendició de comptes estricta i regular davant la societat. Aquesta força de la nostra universitat és un actiu que, com a Equip de Govern, ens comprometem a defensar aferrissadament i sense escletxes, fins al final de la legislatura.

L'exigència de llibertat per poder actuar va inextricablement acompanyada de la responsabilitat d'explicar amb transparència tot allò que fem com a institució, que és molt i és bo.

Aquesta responsabilitat és multidimensional: en primer lloc, de totes les persones que constituïm la comunitat universitària; en segon lloc, dels grups de recerca, els departaments, els instituts i els centres on ens ubiquem; i en tercer lloc, de la mateixa universitat com a institució gestora i responsable en darrera instància dels recursos

públics que hi administrem i com a representant institucional del conjunt de la comunitat. Aquesta és una responsabilitat col·lectiva que va més enllà de les qüestions administratives, acadèmiques o institucionals habituals, sens dubte importants. És una responsabilitat que ens lliga també a la perspectiva de promoció de l'equitat que ha caracteritzat aquesta universitat. Com a exemple, aviat disposarem d'un protocol d'actuació per als casos de violència de gènere, paral·lel als de la resta d'universitats públiques del nostre entorn; i també disposarem d'un codi de bones pràctiques en la docència, paral·lel al que ja es va aprovar al Consell de Govern relatiu a la recerca, i que serà un referent de treball útil per al conjunt de membres de la comunitat i per als responsables de les titulacions.

S'ha anunciat una possible reforma dels plans d'estudis que està sent vehiculada pel Ministeri, una reforma que, si es duu finalment a terme, ens proveirà d'una oportunitat per demostrar, una vegada més, que estem preparats com a universitat i com a col·lectiu per exercir de manera responsable aquest principi tan preuat que és l'autonomia universitària. La reforma dels plans d'estudis, si es confirma, serà una oportunitat perquè la Universitat demostrï que és capaç de posar, per sobre dels interessos i les necessitats a curt termini, els principis que han de regir una docència universitària de qualitat: posar les necessitats formatives dels estudiants, que són en definitiva les que la societat ens reclama de cara al futur i les que els estudiants —els d'ara i els que vindran més endavant— tenen dret a demanar, com a eix prioritari en la definició dels continguts i les metodologies. Conduïrem un debat serè i col·laboratiu, centrat en els aspectes acadèmics i formatius, que és el que la Universitat necessita.

No obstant això, hi ha uns riscos i uns costos que no podem obviar, particularment pel que fa a aspectes que no depenen de les universitats, com són l'estructura dels preus públics i les taxes (que és una competència compartida entre el Ministeri i la Generalitat) o el model de finançament de les universitats públiques catalanes (que és competència directa i exclusiva de la Generalitat). És el moment de demanar una revisió en profunditat del decret de taxes per evitar incrementar les dificultats d'accés a la Universitat. És el moment d'exigir un compromís que el model de finançament de les universitats no dependrà a cegues i insensiblement dels crèdits matriculats.

La capacitat interna de la Universitat per contribuir a pal·liar situacions en l'alumnat que poden arribar a ser d'exclusió del sistema és limitada, ja que, de fet, aquesta és una missió dels governs. Però nosaltres no ens ho podem mirar des de la distància; al contrari, hem volgut ser proactius. És per aquesta raó que hem creat un nou instrument de suport als estudiants amb dificultats econòmiques, els Ajuts per a situacions d'emergència que no estan cobertes per les beques Finestreta per a situacions sobteingudes. La primera convocatòria d'aquests ajuts l'hem fet durant el tercer trimestre del curs 2013-2014, per pal·liar situacions d'emergència generades durant els cursos 2012-2013 i 2013-2014, i s'està resolent en dues fases, una al juliol i una altra a l'octubre. Els ajuts es poden destinar a les despeses de matrícula, als recàrrecs associats a la morositat econòmica de la matrícula, a la realització d'una estada de pràctiques i a altres circumstàncies que consideri la comissió de selecció.

Aquestes implicacions de caràcter econòmic al voltant de la possible reforma dels plans d'estudis hi són presents i constitueixen un risc per als estudiants i per a les universitats. Tenim igualment una conseqüència administrativa lligada a la possible simultaneïtat dels processos d'acreditació dels actuals graus de quatre anys amb els de verificació dels possibles nous graus. Aquesta simultaneïtat produiria uns costos burocràtics excessius, uns costos que alterarien el funcionament regular de la Universitat, uns costos resultat de dedicar esforços a uns processos d'acreditació de la qualitat que naixerien morts i sense recorregut de futur.

És per aquests motius que presentem al Claustre una declaració que ens permeti, en cas que s'aprovi, reforçar la posició de l'Equip de Govern de la UAB sobre els punts clau de la reforma davant el debat i les negociacions que s'haurien d'obrir amb la Generalitat i amb la resta d'universitats catalanes, les públiques i, no ho oblidem, també les privades en aquest cas, presents al Consell Interuniversitari de Catalunya.

La defensa de l'autonomia universitària és un eix prioritari de l'Equip de Govern, com ho és tradicionalment de tota la comunitat universitària. L'autonomia s'entén, per descomptat, dins del marc normatiu, un marc normatiu que estableix els drets i els deures de tothom, i que tothom ha de respectar de la mateixa manera, especialment els governs, que haurien de ser els garants últims que tothom pugui exercir la seva responsabilitat institucional, sense ingerències extemporànies.

Per aquest motiu, perquè era una ingerència improcedent, en el Consell Interuniversitari de Catalunya ens vam oposar que la Generalitat legislés, per la via de la Llei d'acompanyament dels pressupostos, com han de ser els plans d'estudis universitaris, particularment pel tema de les terceres llengües i el nivell B2. No és competència de la Generalitat, ni tampoc del Ministeri, definir quins requisits han de tenir els plans d'estudis. I no acceptarem que ens donin lliçons sobre la importància de les terceres llengües quan hem estat, i seguirem sent, la universitat amb més iniciatives pel que fa a aquesta qüestió. Ens hi vam oposar i vam deixar ben clar que la Universitat Autònoma no acceptaria directrius del Govern sobre els plans d'estudis. Directrius que no anaven acompanyades, d'altra banda, de cap estudi, de cap avaluació, de cap pressupost.

Després del conflicte que hem hagut d'entomar, tindrem finalment un estudi tècnic — que era imprescindible des del primer moment— i hi haurà un cert pressupost per ajudar els estudiants que vulguin participar en el que ha esdevingut un programa de promoció de llengües. I confiem que la nostra universitat serà més respectada.

Les amenaces a l'autonomia universitària, com malauradament veiem, provenen sovint i directament dels que més haurien de vetllar per preservar-la, perquè són els que tenen la responsabilitat més gran de vetllar pel compliment de l'arquitectura jurídica que ens ordena i regula a tots.

Però no som qualsevol universitat, som l'Autònoma, i ho som per nom i per convicció, i per tant estarem sempre a la primera línia de defensa per garantir l'autonomia i per assegurar la sostenibilitat econòmica de la Universitat, i per ser una peça clau per ajudar a construir un país millor gràcies a construir, entre tots, una universitat millor.

Moltes gràcies per la vostra atenció.